

Beleidsplan

Respect protocol

Schooljaar 2022-2023

Inleiding

De O.G. Heldringschool (OGH) is een moderne, open, christelijke basisschool, waar iedereen van harte welkom is. Vanuit een positief mensbeeld willen wij de kinderen laten zien en ervaren dat het leven zinvol, kleurrijk en waardevol is.

Er is ruimte en respect voor elkaar en dat ervaren we in de manier waarop we met elkaar omgaan. Persoonlijke aandacht is hierbij een belangrijk aspect. De positieve instelling en uitstraling van het team, dat op een open wijze wil communiceren met kinderen, ouders en collega's is de kracht van onze school.

Ons motto: **'LEREN MET PLEZIER'**

'Leren met plezier' - staat voor het ontwikkelingsproces, dat de kinderen in de acht jaar dat zij op school zitten individueel en met elkaar doormaken.

'Leren met plezier' - staat voor het ontwikkelingsproces, dat wij als school en als leerkrachten doormaken om optimaal tegemoet te kunnen komen aan de verschillen die tussen leerlingen – en ook tussen leerkrachten - bestaan. Uitgaande van een erkende ongelijkheid tussen mensen, willen wij steeds opnieuw kijken naar onze werksituatie. "Zoals je bent, ben je goed" staat hierbij hoog in het vaandel, met hier direct aan gekoppeld de wetenschap dat er na "goed" ook nog "beter" en "best" kan komen en dat we daar met elkaar altijd naar op zoek willen blijven.

Doel van het respectprotocol

Het doel van het pestprotocol is om duidelijkheid te scheppen rondom het thema pesten. Wanneer pesten voorkomt op school, is het goed dat er duidelijkheid is over hoe het beste gehandeld kan worden. Ook wanneer er geen vermoeden is van pesten is duidelijkheid over pesten bij zowel leerkrachten als kinderen belangrijk.

Er zijn dus drie doelen van dit protocol te noemen:

1. duidelijkheid over pesten in het algemeen bij leerkracht, leerling en ouders
2. Duidelijkheid over de preventieve maatregelen om pesten te voorkomen.
3. duidelijkheid over hoe te handelen wanneer pesten voorkomt

Uitgangspunten pestprotocol:

- kinderen hebben recht op veiligheid;
- kinderen en leerkrachten moeten zich voor elkaar en voor zichzelf verantwoordelijk voelen;
- kinderen, leerkrachten en ouders/verzorgers moeten respect hebben voor elkaar en een ieder in hun waarde laten
- kinderen hebben recht op breed onderwijs, dat wil zeggen naast het verwerven van kennis ook het leren van vaardigheden op sociaal, emotioneel en creatief gebied

Randvoorwaarden

- Pesten wordt als **probleem** gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters, de meelopers en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers.
- De school probeert pestproblemen te **voorkomen**.
- Leerkrachten moeten pesten kunnen **signaleren, stelling nemen en kunnen handelen**.
- Als pesten voorkomt, moet de school over een **directe aanpak** beschikken.
- Er is een **contactpersoon pesten** aangesteld, de anti-pest coördinator.
- Sinds 1 januari 2006 is het wettelijk verplicht om als school een zorgplan te hebben. Een onderdeel van dit plan is een Respectprotocol.

Pesten is een probleem

- Wat is plagen?
- Wat is pesten?
- Overeenkomsten pesten
- Betrokkenen
- Uitingen van pesten (fysiek, verbaal, anders)
- Pesten heeft gevolgen

Wat is plagen?

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

Wat is pesten?

Iemand wordt getreiterd of is het mikpunt van pesterijen als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meerdere personen'. Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest.

Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is het gepeste kind is steeds weer de klos.

Het sterkere kind; de pester, heeft een grotere mond en anderen kijken tegen hem of haar op.

De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen.

Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

Overeenkomsten bij pesterijen

De pesters zijn 'sterker', ouder of met meer.

Het pesten is tegen de zin van het kind. Het kind kan het pesten niet stoppen.

Het gebeurt vaker dan één keer, soms weken of maanden lang.

Het gebeurt meestal zo dat volwassenen het niet merken.

Het gepeste kind heeft verdriet en pijn, het pesten maakt het kind angstig of bang.

Betrokkenen

- het gepeste kind

Sommige kinderen hebben meer kans om gepest te worden dan andere kinderen. Dat kan met hun uiterlijk samenhangen, maar veel vaker heeft het te maken met hun gedrag, hun gevoelens en de manier waarop ze zich uiten. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

- de pester

Kinderen die pesten zijn, of willen laten lijken dat zij de sterksten uit de groep zijn. Ze gedragen zich agressiever en reageren eerder met geweld dan andere kinderen. Meestal doen ze ook agressief ten opzichte van volwassenen: de trainer, leerkracht of hun ouders.

- de meeloper/ zwijger/ andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten. Sommigen kijken alleen toe, anderen doen af en toe mee. Dit zijn de meelopers. Er zijn kinderen die niet merken dat er gepest wordt of ze willen het niet eens weten. Meelopers zijn vaak bang om zelf slachtoffer te worden. Het kan ook zijn dat ze stoer gedrag interessant vinden en denken daardoor populair in een groep te worden.

Uitingen van pesten

Pesten kan fysiek, verbaal of op andere manieren vorm krijgen. Hieronder staan enkele voorbeelden genoemd van deze drie mogelijke manieren:

- *Fysiek*
 - Trekken en duwen
 - Schoppen en slaan
 - Krabben, bijten en haren trekken
- *Verbaal*
 - Vernederen
 - kleineren
 - beledigen
 - roddelen
 - schelden
 - dreigen
 - belachelijk maken
- *anders*
 - isoleren
 - doodzwijgen
 - intimideren
 - stelen of vernielen van bezittingen
 - digitaal pesten; e-mail, sms

Pesten heeft gevolgen

Het pesten kan grote vormen aannemen en de mogelijke consequenties zijn dan vaak niet gering. Gepeste kinderen hebben een grotere kans op depressie en psychosomatische klachten (hoofdpijn, slaapproblemen, buikpijn, bedplassen en vermoeidheid) in vergelijking met kinderen die niet betrokken zijn geweest bij pestgedrag.

Preventie

In principe kan pesten niet voorkomen worden. Toch kunnen er preventieve maatregelen worden genomen die de kans op pesten verkleinen.

Preventieve maatregelen

1. Leerkrachten durven grenzen te stellen en staan hier ook voor. De leerkracht is de leider van de groep. Hij/zij weet door een doordacht klassenmanagement een positief klimaat te scheppen in de klas waar ieder kind tot zijn/haar recht komt.
2. Leerkrachten van nieuw samengestelde groepen begeleiden nauwlettend het groepsvormingsproces (hiërarchiebepaling). Zij hebben kennis van de hiërarchische posities die kinderen kunnen innemen (populaire, gemiddelde, controversiële en genegeerde groep), zodat er snel ingespeeld kan worden op problemen die hier door kunnen ontstaan.
2. Zelfvertrouwen voor alle leerlingen is een belangrijke preventieve factor. Gedurende het hele jaar zal hier aandacht aan besteed worden. Indien nodig kunnen kinderen zich opgeven voor Kracht en Zelfvertrouwen na schooltijd.
3. De leerlingen weten door gesprekken in de klas het verschil tussen plagen en pesten en weten hoe zij moeten handelen wanneer zij gepest worden of pesten zien. Een universele aanpak voor alle betrokkenen. De leerkrachten handelen eenduidig bij een klacht over pesten.
4. Indien de leerkracht aanleiding daar toe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek.
5. De leerkracht bespreekt met de leerlingen de algemene afspraken en regels in de klas en op school als normaal gebruikelijk aan het begin van het schooljaar. Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen van de school.
6. De OG Heldring werkt via het programma Parnassys met ZIEN: brengt het sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen in kaart en stelt concrete doelen op, geeft handelingssuggesties neer en verwijst naar SOVA-methoden en -materialen.
6. Ieder leerjaar wordt de Pesttest 2x afgenomen in de groepen 4 t/m 8 om meer zicht te krijgen op verborgen pestgedrag en de groepsdynamiek. De groepen 1 t/m 3 nemen een sociogram af om de onderlinge relaties beter in kaart te brengen.

7. Ieder leerjaar is er aandacht voor de Gouden en Zilveren weken om het groepsproces te verbeteren. Wij doen als school mee met de Week tegen het Pesten.

Gouden en Zilveren Weken & Week tegen het Pesten

Om pestgedrag in de school te voorkomen start de OG Heldringschool na de zomervakantie met de Gouden Weken en na de Kerstvakantie met de Zilveren Weken.

Een goed begin is het halve werk. Dit geldt zeker voor de groepsvorming aan het begin van een schooljaar. Het groepsvormingsproces begint na een vakantie weer helemaal opnieuw: de leerlingen verkennen elkaar, de leraar en de regels. De eerste weken van het schooljaar zijn daarom ontzettend belangrijk voor het creëren van een goed pedagogisch klimaat in de klas

Op de OG Heldringschool zetten wij de Gouden en Zilveren Weken in om een goede basis te leggen voor een fijne sfeer.

De Week tegen het Pesten

De Week tegen het Pesten wordt ieder jaar in september op landelijk niveau georganiseerd. Elk jaar doen wij, net als duizenden andere scholen mee en maken wij aan het begin van het schooljaar een fijne en veilige start.

Aanpak

Wanneer de leerkracht ziet of hoort dat er gepest wordt, dan neemt hij/zij contact op met de anti-pest coördinator en wordt er gehandeld volgens de volgende 5 punten:

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt:

- Naar het kind luisteren en haar/zijn probleem serieus nemen.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan oplossingen.
- Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.
- Gesprekken met ouders voeren.
- Zorgen voor follow-up gesprekken.

2. Steun bieden aan het kind dat zelf pest:

- De pester duidelijk maken dat pesten op onze school niet getolereerd wordt.
- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Zorgen dat het kind zich veilig voelt, uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.
- Stel grenzen en verbind daar consequenties aan.
- Zorgen voor follow-up gesprekken.

- Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining.
- Gesprekken met ouders voeren.

3. De ouders van het gepeste kind en pester steunen:

- Ouders die zich zorgen maken over pesten, serieus nemen.
- Ouders op de hoogte houden van peestsituaties.
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- De school pakt in samenwerking met ouders het pestprobleem aan.
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

Adviezen aan ouders van gepeste

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans gepest te worden.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een activiteit waarin hij/zij een talent kan ontwikkelen (sport, clubje, koken, creatief).
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Leer het kind niet te gaan slaan, maar geef het tips om te vertellen dat het moet stoppen en dat hij/zij het niet leuk vindt wat er gebeurt.

Adviezen aan ouders van pester

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een activiteit waarin hij/zij een talent kan ontwikkelen (sport, clubje, koken, creatief)
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter het beleid van school staat.

4. De hele groep betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem: (zwijgers/ meelopers)

- Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

5. Algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt dat de directie, de interne begeleiders, de leerkrachten en TSO-krachten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
- De school neemt stelling tegen pesten.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten en de veiligheid van leerlingen.

Cyberpesten

Dit hoofdstuk heeft betrekking op digitaal pesten. In dit hoofdstuk staat beschreven hoe cyberpesten te herkennen is, hoe er preventief wordt opgetreden, hoe er curatief wordt opgetreden.

Inleiding:

Digitaal pesten is één van de vormen van pesten. Op het internet kan men een andere identiteit aannemen of volledig anoniem blijven, waardoor de grenzen van het pestgedrag worden verlegd. Het is een groeiend probleem. Daarom is een protocol van belang. Dit hoofdstuk stuurt aan op een integrale aanpak met ouders.

Preventief:

De leerkracht besteedt vanaf groep 6 aandacht aan chatprogramma's, social media en e-mailcontacten. Hij/zij bespreekt met de groep de voordelen én risico's hiervan. Informatie hierover is te vinden op diverse websites, welke verderop in dit hoofdstuk worden genoemd.

Op onze school hebben we de afspraak dat de leerlingen geen mobiele telefoon in het bezit mogen hebben onder schooltijd. Het maken van foto's en filmmateriaal is te allen tijde verboden. Wanneer een leerling zich schuldig maakt aan het filmen of fotograferen van medeleerlingen, worden de opnames verwijderd en het mobieltje in beslag genomen. Na een gesprek met de ouders wordt het mobieltje weer aan de ouders terug gegeven.

Curatief:

Signalen betreffende cyberpesten nemen we altijd serieus. Wanneer de leerkracht signaleert, dat er sprake is van cyberpesten, volgt hij/zij onderstaand stappenplan.

1. De leerkracht meldt het voorval aan de anti-pest coördinator.
2. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s)

Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het slachtoffer als met de daders in gesprek gegaan wordt. Daarvoor dient/dienen de dader(s) dus opgespoord te worden. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat dit in een driegesprek (leerkracht, slachtoffer, dader) kan plaatsvinden (in overleg met de anti-pest coördinator). Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt ver het vervolg.

1. Gesprek met de gepeste leerling

Het is van belang dat de leerkracht:

- Deze leerling en diens klacht serieus neemt.
- De leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt.
- Zich probeert in te leven in de leerling.

- Geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
- De leerling krijgt de tip van de leerkracht om de pester te blokkeren en te verwijderen. Voordat de leerling dit doet moet deze de gesprekken uitprinten die hij/zij heeft gevoerd met de pester. Deze gesprekken kunnen mogelijk als bewijsmateriaal dienen.
- Door blijft vragen. Vooral wanneer het gaat om een gesprek met een leerling na het signaleren van digitaal pesten. De leerling zal niet snel vertellen dat hij/zij gepest wordt of zelf pest.
- Opsporen van de dader(s). Soms zal bekend zijn wie de pester is en soms niet. Wanneer niet bekend is wie de pester is zal er getracht moeten worden om dit op te sporen. Dit kan gedaan worden door gesprekken te bewaren en uit te printen. In deze gesprekken kunnen aanwijzingen staan over wie de dader is. Wanneer het pesten op school gebeurt kan dit in samenwerking met het systeembeheer worden opgespoord/achterhaald. De inhoud en stijl van het bericht kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd. Wanneer het pesten van buiten de school gebeurt, kan aangifte bij de politie in overweging genomen worden.

2. Gesprek met de dader(s)

Hierbij is het van belang:

- In te gaan op wat er gaande is.
- Door te vragen.
- Goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen.
- Te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling.
- Duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar is. Er kunnen dan strafrechtelijke consequenties volgen.

3.Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Dat gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken leerlingen. Denk hierbij aan het volgende:

- Vraag hen of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
- Vertel ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is.
- Informeer de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden.
- Vertel hen welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen.

4. Verslaglegging

Van de gesprekken (gepeste, pester en ouders) wordt een verslag gemaakt in Parnassys in de map van de leerling onder het kopje 'gedrag'.

5 Afronding

Wanneer de leerkracht signaleert, dat het cyberpesten daadwerkelijk is gestopt, informeert hij/zij de ouders/verzorgers hierover.

Bovendien informeert hij/zij de anti-pest coördinator over het voorval en de gemaakte afspraken.

6 Nazorg

Het is belangrijk om de leerlingen voorlopig te blijven volgen, om te voorkomen dat het pestgedrag terugkeert. Vraag de leerling die gepest is af en toe hoe het met hem/haar gaat. Let erop dat dit gebeurt in een veilige ruimte. Wanneer de leerling over de gang loopt zal hij/zij waarschijnlijk minder snel zeggen dat het niet goed gaat. Ook de leerling die gepest heeft kunt u vragen hoe het met hem/haar gaat. Deze kan namelijk ook behoefte hebben aan aandacht.

7 Blijvend pestgedrag; herhaling van het pestgedrag

Wanneer het pesten door blijft gaan of terugkeert volgen we achtereenvolgens de volgende Stappen:

1. De anti pest coördinator wordt op de hoogte gesteld.
2. De anti pest coördinator organiseert een gesprek tussen directie, leerkracht en ouders van de pestende leerling. In dit gesprek worden afspraken gemaakt over de aanpak. De leerkracht maakt van dit gesprek een verslag.
3. Mocht in het genoemde gesprek geen overeenstemming bereikt worden, dan neemt de directie een besluit over de vervolgstappen. Hiervan worden ouders en leerkracht binnen een week na het gesprek schriftelijk op de hoogte gesteld.

De directie kan in dit geval:

- aangifte doen bij de politie.
- de pestende leerling een time-out opleggen (protocol schorsing en verwijdering).
- bij aanhoudend ongewenst gedrag van de leerling besluiten tot een (tijdelijke) schorsing van de leerling (zie protocol schorsing en verwijdering).
- bij aanhoudend ongewenst gedrag het bevoegd gezag verzoeken tot verwijdering over te gaan. Hierbij wordt de procedure als omschreven in het protocol schorsing en verwijdering in acht genomen.

De anti-pest coördinator:

Op de OG Heldringschool zijn de anti-pest coördinatoren Iris Snoek en Vera Wurzer.

Het kan zijn dat de leerkracht geen pestgedrag heeft gesignaleerd, maar een kind of ouder wel een melding van pesten doet. Een ouder of leerling kan er voor kiezen om dit bij de leerkracht zelf te

doen. Daarnaast kan de ouder of leerling de anti-pest coördinator benaderen. Dit laatste kan ook anoniem gebeuren. De anti-pest coördinator is bereikbaar per mail: isnoek@scoh.nl of vwurzer@scoh.nl

Taken van de anti-pest coördinator:

Krijgt een melding binnen, via een gesprek of mail van de leerkracht of ouders.

In overleg met de leerkracht en wanneer wenselijk met het kind worden gesprekken en verdere maatregelen genomen. De groepsleerkracht stelt de ouders hiervan op de hoogte en blijft de contactpersoon.

De anti-pest coördinator:

1. Probeert de problemen met de betrokkenen van de school op te lossen.
2. Schakelt ouders in van pester en gepeste en zoekt met de ouders verder naar oplossingen.
3. Neemt in overleg met de betrokkenen contact op met de intern begeleider om vervolgstappen te zetten zoals SMW, GGD, schoolarts, Kracht en Zelfvertrouwen.
4. Praat, wanneer de problemen nog niet zijn opgelost zijn, met de gepeste en ouders over verdere stappen:
 - a. geen klacht indienen
 - b. een klacht indienen bij bevoegd gezag
 - c. aangifte doen bij politie/justitie

Na stap 4 volgt een traject, waarin de anti-pest coördinator een minder grote rol speelt, maar wel de taak heeft om het geheel in de gaten te houden.

Vaardigheden van de anti-pest coördinator:

De anti-pest coördinator heeft de Rots en Water training gevolgd en de opleiding tot Anti-pest Coördinator succesvol afgerond.

Afwijken van het Respect protocol

De school kan afwijken van het Respect protocol indien dit noodzakelijk wordt geacht om de pestproblematiek beter aan te pakken. De direct betrokkenen worden hiervan op de hoogte gesteld. We streven er uiteraard naar om wijzigingen in onderling overleg te doen.